

Functions of Sports Clubs in European Societies – A Cross-National Comparative Study (Siegfried Nagel, Springer)

A nemzetközi tudományos élet kiemelkedő kiadója, a Springer az elmúlt években több, az európai sportra vonatkozó összehasonlító kötetet jelentetett meg. Többek között a sportstratégiák, a sportszövetségek, a futómozgalom, az önkéntesség és a sportvállalkozások témaköreit követve, a sportegyesületek társadalmi szerepével kapcsolatban is megjelent immáron két kötet. A sportegyesületekkel foglalkozó *Sports clubs in Europe* című könyv 2015-ben került az olvasók számára elérhetővé, amelyben a Magyarországra vonatkozó alfejezetet Perényi Szilvia és Bodnár Ilona szerzőpáros írta, *Sports Clubs in Hungary* címmel.

A Springer, Sport Economics, Management and Policy sorozatában 2020 ősztől *Functions of Sports Clubs in European Societies* címmel megjelent újabb sportegyesületekre vonatkozó kötet több szempontból is különleges és hiánypótló. A legfontosabb, hogy a kötet a sportegyesületek szerepét az európai társadalmakban nemzetközi összehasonlító eredményeken keresztül mutatja be. Mivel a kötetben megjelenítésre került eredmények mind a tíz részvevő országban azonos módszertannal felvett adatokra épülnek, lehetővé vált az objektív, egyben hiteles összehasonlíthatóság az országok között. Így a kötet összehasonlítható ismereteket nyújt a sportegyesületek egészségfejlesztéshez, társadalmi kohézióhoz és demokratikus részvételhez való civil, vagyis önkéntesség alapú hozzájárulásáról az európai társadalmakban. Információkat kapunk továbbá a különböző európai országok sportjára vonatkozóan az általános célokról, a szerkezeti adatokról, a rendelkezésre álló forrásokról és finanszírozási rendszerekről, valamint a szervezeti és működési jellemzőkről is. A kutatás nem csak a sportegyesületeket jellemzi, de az egyesületi tagok elköteleződésének jellegét és attitűdjeit is bemutatja.

A szerkesztők, Siegfried Nagel (Berni Egyetem), Karsten Elmoose-Østerlund és Bjarne Ibsen (Dél-Dániai Egyetem), Jeroen Scheerder (Leuveni Egyetem) előszavukban hangsúlyozták, hogy korábban korlátozott mennyiségű naprakész ismeret állt rendelkezésre a sportegyesületek funkcióiról, valamint arról, hogy a civil kezdeményezések az önkéntes hozzájárulás révén hogyan mozdíthatják elő, segítik a közegészségügyet, a társadalmi kohéziót és a demokratikus részvételt, és ezáltal hogyan járulnak hozzá

az európai társadalmakban a köz jólétéhez. A kötet által biztosított forma különösen hiánypótló, hiszen tíz európai ország (Dánia, Németország, Nagy-Britannia, Spanyolország, Hollandia, Norvégia, Belgium, Lengyelország, Svájc, Magyarország) 35 ezer sportegyesületének és azok tagjainak vizsgálata történt meg a projekt keretein belül. Továbbá, a kötetben minden egyes országfejezet koherens módon épül fel, azonos alcímeket tartalmaz; az eredmények azonos formátumú ábrákkal és táblázatokkal illusztráltak.

A szerkesztőknek és a szerzőknek, vagyis a kutatócsoport tagjainak elsődleges célja az volt a kötet összeállításával, hogy mindenki számára könyv formájában is elérhető legyen az a hároméves kutatói munka, mely tíz európai ország sportegyesületeit érintette. A *Social Inclusion and Volunteering in Sport Clubs in Europe* (SIVSCE, Társadalmi Befogadás és Önkéntesség az Európai Sportegyesületekben) című kutatás 2015-2017 között került lebonyolításra az Erasmus+ Sport egyik első körben finanszírozott pályázataként. A kutatás hazai megvalósítását Perényi Szilvia vezette, az E+Sport partnerségben, háttérintézményként a Debreceni Egyetem, majd a Testnevelési Egyetem segítette a projekt megvalósítását. A projektben öt nagy riport készült, az adatok a részvevő egyesületek és egyéb érdeklődők meghívásával hazai rendezésű, nemzetközi konferencián is bemutatásra kerültek partnerségben több hazai sportszervezettel, köztük a Magyar Sporttudományi Társasággal.

A hazai kutatásban 791 sportegyesület vett részt. Az eredményeket a fejezet szerzője, Perényi Szilvia, a Testnevelési Egyetem docense, 29 oldal terjedelemben 21 táblázat és 13 ábra felhasználásával mutatja be. Az eredmények azt mutatják, hogy a hazai sportegyesületek hozzájárulása megkérdőjelezhetetlen a sportolási lehetőségek biztosítása terén. Számuk 2000-től kezdődően növekvő tendenciát mutat, jellemzően az egy szakosztályt működtető egyesületek vannak túlsúlyban. Közel kétharmaduk kevesebb, mint száz sportolót tudhat tagjai között. Általában önkormányzati sportlétesítményeket vesznek igénybe, melyek használatáért bérleti díjat fizetnek. A legkedveltebb sportágak között egyéni és csapat sportok egyaránt vannak. Ellentétben az európai átlaggal a hazai sportegyesületek célja között elsősorban a versenyztetés és az utánpótlásnevelés áll, az egész-

ségmegőrző és versenyszerű szabadidősport (grass roots szint) nem tartozik markánsan a tevékenységek közé. A társadalmi krízis-csoportok közül a nők és fiatal leányok részére biztosított lehetőségek már kedvezőbb képet mutattak, azonban további fejlesztési lehetőségek a fogyatékkal élők, a közép- és idős-korúak, valamint a hátrányos helyzetű csoportok esetében körvonalazódtak. Az eredmények azt mutatták, hogy a sportegyesületek a sportolási lehetőségeken kívül hazánkban is rendkívül értékes színteret biztosítanak a közösségek létrejöttéhez, a tagok számára fejlődési és társasági lehetőségeket és megtartó környezetet adnak. Továbbá, a demokratikus döntéshozatalban való részvétel és az önkéntes közreműködés szinterei; a kisebb sportegyesületekben az önkéntesek munkája jelentősen járul hozzá a működéshez.

A kutatás és a *Functions of Sports Clubs in European Societies* című kötet tartalma a gyakorlat számára is értékes, hiszen az eddig megjelent tanulmányok többsége országspecifikus, ezért nem tették lehetővé a nemzetek közötti összehasonlításokat. Ennek fényében a *“Társadalmi befogadás és önkéntesség az európai sportegyesületekben”* (SIVSCE)

projekt tíz európai országban gyűjtött, elemzett és tárgyalt összehasonlítható adatokat és ismereteket. A könyv fejezeteiben most megjelent empirikus kutatás eredményei lehetőséget adnak a sportirányításban, a sportegyesületekben dolgozó szakemberek és a sport önkéntesei számára, hogy működési folyamataikat összehasonlítsák más európai országokéval, továbbá, hogy megértsék más országok sportegyesületi szintjén történő mechanizmusokat; értelmezzék saját működésüket és új ötletekkel, innovatív megoldásokkal gazdagodjanak vagy azokat dolgozzák ki saját maguk részére. Értékeink, a sportegyesületeknek, mint a sporttevékenység alapvető színtereinek, a sport rendszerének tartópilléreinek megőrzése, azok fenntartásának biztosítása, működésük segítése különösen fontos ma, amikor a járványhelyzet kihívások elé állítja nemcsak a nagy sportrendezvényeket, hanem a sportszervezeteket is. Éppen ezért a működési kérdések, a taglétszámok növelése és a finanszírozhatóság innovatív megközelítése elengedhetetlenné válik a sportegyesületek részére is az esetleges fejlesztésekhez!

Perényi Szilvia

